

10 اصل اخلاقی برای کارمندان!

اشتراک در شبکه‌های اجتماعی:

آدرس صفحه: <https://mav>

[1]

به انتخاب صالحه توکلی

مجموعه‌ای از اصول و ارزش‌های معنوی که درستی یا نادرستی رفتار فرد یا گروه را معین می‌کند، اخلاق کاری نامیده می‌شود. این ارزش‌ها معیارهای خوبی یا بدی رفتارها و تصمیم‌ها را مشخص می‌سازند. اخلاق چیزی است که یک کار را درست و کار دیگر را غلط می‌نمایاند. اخلاق هدف‌های ما را در زندگی فردی و اجتماعی تعیین می‌کند.

اصول حاکم بر اخلاق حرفه‌ای در اسلام

علاوه بر آنچه که به عنوان برخی از مؤلفه‌های اخلاق کار از آن بحث شد، می‌توان اصولی را به عنوان مبنای اخلاق در بستر نظام ارزشی و اسلامی بیان نمود:

1) اصل خدمت‌گزاری:

هر سازمان برای ارائه خدمات به افراد به وجود آمده است. همه کارکنان اداری برای تحقق اهداف سازمانی فعالیت می‌کنند، در حقیقت فلسفه وجودی سازمان خدمت‌رسانی است. (1)

2) اصل امانتداری:

یکی از اصول اساسی در انجام دادن کارها امانت‌داری است. اگر انسان، کار و مسئولیت خویش را نوعی امانت بداند، بی‌گمان حرمت آن را پاس می‌دارد و تلاش می‌کند که به خوبی آن را پیش ببرد و بالنده سازد. علاوه بر آن امانت‌داری، اعتماد را پدید می‌آورد.

3) اصل پیگیری:

اصل پیگیری را می‌توان در دو جنبه مورد نظر قرار داد. جنبه اول پیگیری کار و حصول اطمینان از انجام درست و به موقع آن و کسب نتیجه از فعالیت و جنبه دوم، پیگیری سفارش‌ها و مسئولیت‌های محوله به افراد سازمانی، این که چگونه و با چه کمیت و کیفیتی کارها انجام شده است. پیگیری اول مربوط به انجام دهنده فعالیت و پیگیری در جنبه دوم سفارش دهنده اعم از مافوق یا مراجعه‌کننده را در بر می‌گیرد. (2)

(4) اصل انضباط کاری:

انضباط کاری به معنای سازمان پذیری، آراستگی، نظم و ترتیب و اجتناب از بی نظمی در کار است. در حقیقت انجام هر کاری با توجه به اصول آن کار و انجام به موقع هر کار میسر و مطلوب است.

رعایت عدل و انصاف در قضاوتها و پاداش ها و تقسیم مسئولیت ها، روحیه کارکنان را بالا می برد. وجود بی عدالتی زمینه ساز فساد را در سازمان ها فراهم می کند. ظهور بی انصافی و بی عدالتی در سازمان ها زمینه ساز پارتی بازی، رشوه خواری، بدگویی و به طور کلی عدم اعتماد می شود. رعایت انصاف و عدالت در سازمان ها باعث فعالیت مثبت و در نتیجه توسعه و پیشرفت سازمان می گردد

(5) اصل مسئولیت پذیری:

پذیرش مسئولیت باید توأم با قابلیت انجام مسئولیت باشد، بنابراین کسی که مسئولیتی را می پذیرد، در قبال انجام امور مربوطه مسئول است. در واقع کسی که مسئولیتی را می پذیرد، باید جواب گوی اعمال و رفتار خود باشد. عدم توانایی در برآوردن آن چه به عهده شخص گذاشته می شود، می تواند در کل نظام تأثیر گذار باشد.

(6) اصل مهرورزی:

حضرت علی (علیه السلام) چنان بر مهرورزی تأکید و اهتمام داشته اند که آن را حق از جانب مردمان بر گردن کارگزاران معرفی نموده و فرموده است: «.. هر چه مرتبه کارگزاران بالاتر رود باید میزان مهرورزی آنان به مردمان بیشتر شود» (3)

(7) اصل خوش رفتاری:

خوش رفتاری یک صفت درونی است، خوش رفتاری های ساختگی و تصنعی در دل نمی نشیند. گشاده رویی، فروتنی و نرم خویی راه نفوذ در دل ها و پیوند قلب ها است. حضرت علی (علیه السلام) در حکمتی والا فرموده است: «گشاده رویی دام دوست است» (4)

(8) اصل بردباری:

صبر و بردباری از صفات بارز هر انسان موفق است. در برابر حاجت های مردمان شکیبایی ورزید (5) این سخن مولا یکی از دستورالعمل های حکومتی و اداری ایشان است.

(9) اصل دادورزی:

رعایت عدل و انصاف در قضاوتها و پاداش ها و تقسیم مسئولیت ها، روحیه کارکنان را بالا می برد. وجود بی عدالتی زمینه ساز فساد را در سازمان ها فراهم می کند. ظهور بی انصافی و بی عدالتی در سازمان ها زمینه ساز پارتی بازی، رشوه خواری، بدگویی و به طور کلی عدم اعتماد می شود. رعایت انصاف و عدالت در سازمان ها باعث فعالیت مثبت و در نتیجه توسعه و پیشرفت سازمان می گردد. (6)

(10) اصل پرهیز از خودکامگی:

خود رأیی، خودسری، خودمداری، سلطه گری و خود خواهی تباه کننده فرد و سازمان است. خودکامگی ناشی از نگاه خودخواهانه در مدیریت، کسب امتیاز بدون زحمت و دیگران را حقیر شمردن است. فرد خودکامه به طور کاذب برای خود حق قائل است و برای به دست آوردن حوائج خود را به راه های ناصواب متوسل می شود. خودکامگی نه تنها یک صفت مذموم به شمار می رود، بلکه روش های مبتنی بر خود رأیی و تصمیمات خودسرانه، احساس تعلق به سازمان را به شدت کاهش داده و کارآیی کارکنان و اثربخشی سازمان ها را متزلزل می کند. ضمن اینکه زمینه ابتکار و نوآوری خلاقیات کارکنان را تباه می کند و بدین ترتیب مانع شکوفایی استعداد ها می شود (7)

کار، وظیفه اجتماعی

از نظر اسلام کار یک وظیفه و مسئولیت اجتماعی نیز می باشد؛ به این معنا که از نظر اسلام، هر انسانی موظف است تا کاری را انجام دهد حتی اگر نیاز شخصی به کار و یا درآمدهای آن نداشته باشد؛ زیرا انسان موجودی اجتماعی است و بی اجتماع و

همکاری و تعاون نمی تواند زندگی کند. انسان افزون بر نیازهای عاطفی، نیازهای دیگری دارد که از راه کار و تعاون برآورده می شود. ما نمی توانیم به تنهایی همه نیازهای خویش را برآورده کنیم؛ از این رو وقتی به پیرامون خویش می نگریم انبوه چیزها را می بینیم که دیگران ساخته و تولید کرده و به ما داده و یا فروخته اند.

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: الکاد علی عیاله کالمجاهد فی سبیل الله؛ کسی که برای تامین مخارج خانواده اش تلاش می کند همانند کسی است که در راه خداوند جهاد می کند

در اسلام، یکی از نشانه های ایمان و اسلام، کار کردن و حضور فعال در تمدن سازی است. اصولاً انسان عابد کسی است که نیازهای خویش را برآورده ساخته و به کمک و یاری دیگران نیز بشتابد. لذا از این روست کسانی که با نماز خواندن و عبادت های دیگر، کارهای خویش را بر دوش دیگران می افکنند، از نظر قرب و منزلت، کمتر و پایین تر از مردمی هستند که نیازهای خویش را با تلاش و کوشش خود برآورده می کنند.

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: الکاد علی عیاله کالمجاهد فی سبیل الله؛ کسی که برای تامین مخارج خانواده اش تلاش می کند همانند کسی است که در راه خداوند جهاد می کند.(8)

از امام رضا(علیه السلام) این معنا وارد شده است که تامین نیازهای خانواده برتر از جهاد دانسته شده است: الذی یطلب من فضل الله عز و جل ما یکف به عیاله اعظم اجرا من المجاهد فی سبیل الله عز و جل؛ کسی که به منظور تامین نیازمندی های خانواده اش در پی کسب روزی الهی است، پاداشی برتر از پاداش مجاهد در راه خداوند دارد.(9)

از امام باقر(علیه السلام) نیز روایت شده که: من طلب الرزق فی الدنیا استعفا عن الناس و توسیعا علی اهله و تعظفا علی جاره لقی الله عزوجل یوم القیامه و وجهه مثل القمر لیله البدر؛ کسی که برای بی نیاز از مردم و رفاه خانواده و کمک به همسایگانش در طلب روزی حلال باشد، در روز قیامت خداوند را در حالی ملاقات می کند که چهره اش مانند ماه شب چهارده می درخشد.(10)

به راحتی نرسید آن که زحمتی نکشید

مکن ز عرصه شکایت که در طریق ادب

پی نوشتها:

1-دلشاد تهرانی، ارباب امانت - اخلاق اداری در نهج البلاغه، ص 65

2-دلشاد تهرانی، همان، ص 68

3-نهج البلاغه، نامه 50

4-پیشین، حکمت 6

5-پیشین، نامه 51

6-«خداوند به انصاف و نیکوکاری فرمان می دهد»(نحل، 90).

7-دلشاد تهرانی، همان، ص 48

8- فروع کافی، ج 5، ص 88

9-همان ص 87

10- همان، حدیث 5

برچسب ها:

[اخلاق، کارمند \[2\]](#)

<https://mava.iki.ac.ir/node/782>: نشانی منبع

پیوندها

<https://mava.iki.ac.ir/files/images/articles/5252525.jpg> [2] [1]

<https://mava.iki.ac.ir/tag/%D8%A7%D8%AE%D9%84%D8%A7%D9%82%D8%8C-%DA%A9%D8%A7%D8%B1%D9%85%D9%86%D8%AF>